

Diari del Vapor

de Sant Vicenç de Castellet

Editar per l'Associació Cultural El Breny

Núm. 3. Maig 2018

Foto: Albert Homs

10 anys de Fira!

Aquest any la Fira del Vapor de Sant Vicenç arriba a la seva desena edició. Han estat deu anys plens de festa, d'espectacle, de música; d'història, de records i de memòria col·lectiva, de col·laboració amb entitats; de comerços oberts, de mercats i d'artesanía... Deu anys que es volen celebrar recordant al carrer com s'organitzaven i es vivien les festes a principis del segle XX. Per aquest motiu, les festes i els envelats de l'època són també el tema central d'aquesta nova edició del Diari del Vapor.

Reportatge

Balls i envelats, grans símbols de la Festa Major

No fa pas massa temps, els envelats i les anomenades "sociedades de baile" eren gairebé com temples sagrats; acollien els actes més multitudinaris del municipi en una de les dates més esperades del calendari: la Festa Major. La música, els balls i la diversió substituïen durant unes hores la feina, les sirenes de les fàbriques i la rutina; el poble s'engalanava i sortia al carrer per participar dels actes del programa de festes, i una cita ineludible era, sens dubte, el ball de festa major.

Entre Societats i Envelats

A principis del segle XX, a Sant Vicenç hi havia tres "sociedades de baile" que acollien aquests balls tan esperats: el Casino, a la plaza Nueva, l'actual plaça d'Anselm Clavé; el Café Miralles, al carrer Gran, on ara hi ha el bar Bonachera; i la Sociedad Joventut Vicentina, ubicada també al carrer Gran, al número 29, just al davant de l'antic Cinema Rambla. Cada una organitzava els seus balls en "salons" decorats amb corones, flors, lliris... Però també va ser per aquesta època, a partir del 1905, quan a la nostra població es van començar a muntar els populars "envelats", també coneguts com a "entoldados", per tal de donar cabuda a tots els balladors. Aquestes noves estructures, fàcilment desmuntables i que permetien cobrir una gran superfície sense necessitat de suports interiors, es van idear arran de la gran afeció que hi havia pel ball a tot Catalunya, i van adquirir una especial rellevància en la societat catalana durant gairebé el segle i mig següent. Els envelats a Sant Vicenç es van començar a muntar a l'actual plaça Clavé, i van generar una gran expectació. A partir d'aleshores, l'envelat es convertiria en un element imprescindible de la Festa Major, fins al punt que van arribar a muntar-se'n tres al mateix temps, l'any 1915, per tal de celebrar els balls amb les millors orquestres del moment. En aquest sentit, cal destacar que no es coneixen balls exclusius d'envelat però sí que n'hi ha de ben representatius, com ara el ball de rams, el ball de la toia o el ball del linalet, que es feien principalment en aquestes estructures tan recordades.

Posteriorment, ja al 1920, es va fundar l'anomenada Societat Ateneu, formada per diversos membres de les societats Joventut Vicentina i Centre Comercial Benèfic, i també per membres del Casino. Va ser el primer pas per impulsar el futur Ateneu, des d'on el nom de Sant Vicenç de Castellet resonaria per tota la comarca, gràcies a la gran qualitat dels espectacles i dels concerts que s'hi oferien. Aquest èxit festiu santvicenç es va allargar fins ben entrat el segle XX.

D'altra banda, cal recordar que la Festa Major també oferia a tots els santvicençins i santvicençines moltes altres opcions de passar-ho bé. Des de les tradicionals erraviles a la serenata d'autoritats, passant per la Salva de Morterets, la gran Tironada, audicions de sardanes i també alguna activitat esportiva, com ara curses de bicicleta o partits de futbol.

Enguany, amb motiu del desè aniversari d'una de les festes més importants del municipi, com és actualment la Fira de Vapor, i motivats per la importància

Programa de Festa Major de Sant Vicenç de 1961

que van tenir els envelats santvicençins, el Diari del Vapor recupera la memòria i el record de l'envelat i de les societats de ball, per la seva significació social i lúdica.

També per això hem demanat la col·laboració de l'autor bagenc Joan Vallès i Pueyo, qui molt

amablement ha acceptat explicar-nos, des dels seus coneixements de la veïna població de Castellet i El Vilar, com es vivien les festes majors als pobles bagencs de principis del segle XX.

Reportatge

Interior de l'Ateneu, als anys trenta. Foto cedida per Victor Hugonet

Les festes del poble, del cant coral als envelats

Les manifestacions culturals i artístiques han estat sempre ben arrelades a la vida dels habitants de Castellbell i el Vilar. Josep Servià i Biosca, nascut l'any 1907, va deixar escrit el següent: "Durant tota la meua joventut, o sia dels 13 als 20, no vaig tenir cap diversió, treballar sempre". Tot i aquesta contundent definició de la vida a pagès de la primera del segle XX, ell mateix es va apressar a recordar els pocs moments d'esbarjo de què disposaven. Durant l'estiu, els diumenges al matí anaven a l'hort fins a les 9, esmorzaven i es mudaven per anar a missa de 12. Ben dis-

nat, feien la migdiada, a mitja tarda tornaven a l'hort per acabar la feina del matí, i, tot seguit, s'apressaven per anar a veure l'arribada dels trens Grentallera, que tornaven de Montserrat amb una gran quantitat de passatgers, "tot era sefuriu de barret". Durant l'hivern, després d'assistir a la primera missa, de les 7 del matí, i un cop esmorzats, prenien un sac i un citell marxant per la via de la Companyia del Noel en direcció a Vacarisses, tot arreplegant el carbó que perdien els vagons i les màquines del tren.

Com succeïx avui, a la Bauma les botigues eren obertes tot el matí dels diumenges. Sabem que l'any 1910 es feia mercat al tros de carrer que va des de cal Santana fins a cal Pere Juste, a tocar de l'església

modernista de la Sagrada Família, inaugurada dos anys abans, el 1908. La Putxeta, la molinera de ca l'Alzina, la de cal Domingo, la Roseta del Puig, l'Elisa del Genovès, la Xibirona i la Blamera, eren algunes de les pagres que venien verdures, bestiar de ploma, conills, ois, fruita, mató i mel, mentre els homes, que les havien acompanyat amb el carro o a peu des de la Riera, des de Sant Cristòfol i des del Vilat, anaven a menjar coca i a beure barreja a la taverna del Brosta. Diu el nostre cronista que, a vegades, arribaven a casa "a quatre de foch".

No deixem el barri de la Bauma, ja que ens manca recordar que els seus habitants disposaven del Casino, fundat pels amos de la fàbrica l'any 1909, on gaudien del cafè, del cinema que feien cada dia festin, dels balls i de representacions teatrals. Una de les activitats més revissades en aquell barri era la participació en els cors, com l'anomenat Els Espigolaires, de l'òrbita del Casino abans esmentat. Una altra societat coral era la que tenia la seva seu a l'altra Sala del barri, a cal Picarrocs, on, entre els anys 1903 i 1915 trobem les activitats de la Societat Coral Unió Republicana.

Uns apunts dels altres barris

A la primera del segle XX, al Borrà hi havia el local de cal Boter on, a més de fabricar botes, al pis superior hi havia una Sala per a balls i concerts. Per Cañestobles hi feien ball de disfresses. Al mateix barri hi havia la Sala de cal Brusset on s'hi feien representacions teatrals "amb molt bones companyies de teatre de Barcelona". Un cop construït el Casino del Borrà, l'any 1922, les activitats lúdiques del barri s'hi van concentrar i van poder ser més controlades pels amos de la fàbrica. Tanmateix, "la Societat Coral La Amistat", fundada l'any 1896, sabem que va anar a cantar a Madrid l'any 1905 i va fer-ho a Manresa l'any 1909, a l'homenatge a l'Àngel Guimerà.

El Casino més tardà fou el del barri del Burés, encara que la tradició coral dels seus habitants era ben revissada des del seu primer centre social, a cal Camiser. El cor La Formiga començà la seva tasca l'any 1914 i, un cop acabada la guerra del 1936-1939 es va convertir en la Capella de Música Burés, una agrupació reconeguda arreu del territori català. Els Festivals Internacionals de Cant Coral de la Catalunya Centre són un preclar testimoni de la seva activitat.

A Sant Cristòfol no hi hagué Casino pròpiament dit, però sí que tenien la Sala, on es reunien els seus habitants entorn de l'Associació Recreativa i Cultural, una agrupació que nasqué l'any 1896 amb el nom de "Societat Casino El Agricultor". Les seves activitats lúdiques són conegudes arreu del Montserrat.

Bastoners i envelats

No tenim espai com per endinsar-nos en la descripció del desenvolupament de les festes més assenyalades, ja que hi intervenen molts elements. Parlarem de la Cavalcada de Reis, en actiu a Castellbell i el Vilar des del 1927, de les representacions dels Pastorets, de les curses ciclistes, de les actuacions de l'orquestra local CIB-CLUB, dels cants del Cor de Caramelles del Borrà en els concerts de Festa Major del 1954, de les ballades de sardeles, de les sortides a berenar a les fonts del terme municipal. L'actual Agrupació de Bastoners de Castellbell i el Vilar tingué el seu origen

Reportatge

a la primera del segle XX, quan el senyor Felip Neri Casasates, àlies el Meri, resident a cal Mirabaix, de Vicarines, que ensenyava danes a la plaça Major del seu poble, va ensenyar els balls de bastons als joves de la Bauma.

Els anys de la postguerra i de la mal anomenada Transició política, que tant perjudici està causant a Catalunya, es van caracteritzar per un nou element lúdic a les festes del nostre poble. A l'espai que avui ocupa l'aparcament de cotxes de la Bauma, cada any per la Festa Major s'instal·lava l'envelat, un gran cobert de tela que protegia de les calorales del mes d'agost els balladors i els oients dels concerts que s'hi feien a dins. Era un espai obert a tot tipus de manifestacions lúdiques i que, desgraciadament se n'ha conservat molt poc record, si més no gràfic. Un empostissat de fusta cobria tot el terra i les botges envoltaven el gran espai on es ballava o s'encabien les cadires necessàries per als amants dels concerts.

Joan Vallès i Pueyo

Fotos:

1 Castellbell i el Vilar. La Bauma. Festa Major. Fotografia datada entorn de l'any 1960. Interior de l'envelat, amb el terra de fusta. A la dreta hi veiem les botges, que eren uns espais reservats, pel quals es pagava una certa quantitat de diners, amb diet a veure tots els espectacles i balls. Al grup de cadires situades en primer terme, veiem un conjunt de veïnes i veïns de la Bauma esperant el començament del Concert-Vermut o de qualsevol altre dels concerts que s'hi feien.

2 Castellbell i el Vilar. La Bauma. Festa Major. Fotografia datada entre els anys 1953 i 1956. Un descans en el partit de futbol. Darrere de Josep Montoya, capità de l'equip local, la Penya Barcel·la, es poden veure les casetes i les escales per pujar al barri de la Bauma. A la part superior, on avui hi ha l'aparcament del barri, podem veure un lateral del grandis envelat que acostumava a instal·lar-se en aquell indret.

Redacció:

Estel Huguet, coordinadora
Col·laboradors:
Montse Eugatell
Jordi Largo
Victor López
Joan Vallès
Correcció: M. Pilar Palà
Disseny i maquetació: Marc Pich

Equip Directiu:

Juan Juanola, president
Estel Huguet, vicepresidenta
Valentí Carrera, vicepresident

Sandra Moledano, tesorera
Rosa Ruisánchez, secretaria
Rosa Auguets, vocal responsable de la ràdio
Jordi Trillo, vocal responsable de l'arxiv
Sendo Vall, vocal responsable de màrqueting

L'edició d'aquest número ha estat possible gràcies a les aportacions, fetes al 50%, entre l'Ajuntament de Sant Vicenç de Castellet i l'Associació Cultural El Breny.

Ajuntament de
Sant Vicenç de Castellet

EL BRENY

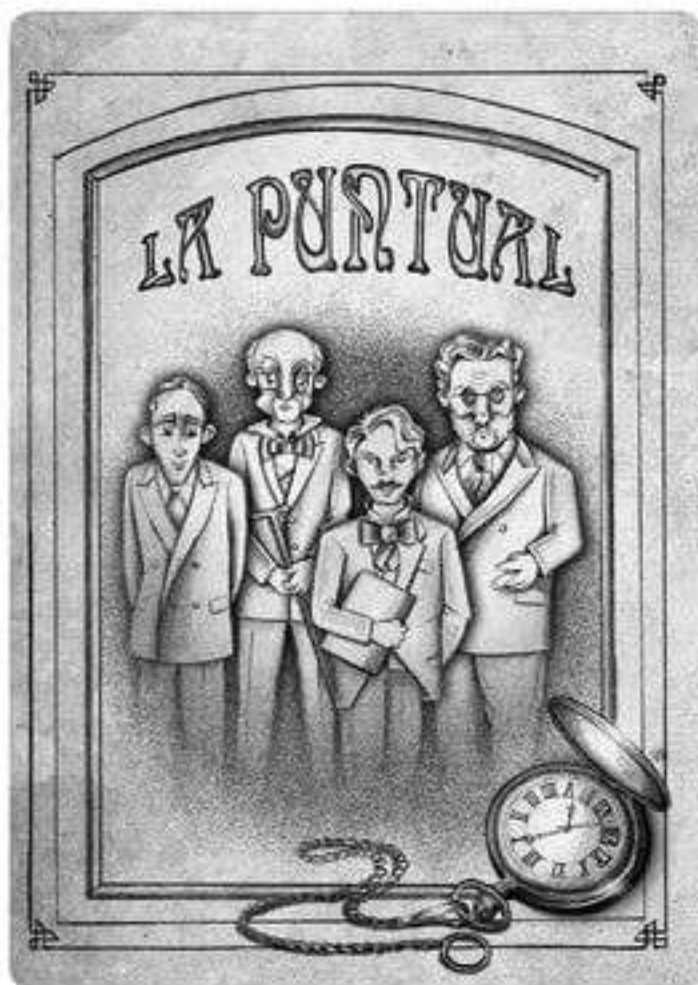
Redacció i administració:

Plaça Generalitat, Local 2, Cal Soler
08295 Sant Vicenç de Castellet
Adreça electrònica:
elbreny@elbreny.cat
Telèfon: 93 016 60 47

Cultura

La mirada santvicentina de l'Auca del Senyor Esteve

L'artista Montse Bugatell exposa a la Biblioteca una vintena de vinyetes sobre la coneguda auca modernista

Vint-i-set vinyetes acompanyades del seu corresponent rodolí conformen la versió il·lustrada adaptada per a primers lectors de L'Auca del Senyor Esteve. Aquest clàssic del modernisme català, pensat aquesta vegada per als més petits, ha estat il·lustrat per l'artista santvicentina Montse Bugatell i editat per l'editorial Castellnou, i una mostra d'aquesta obra es pot visitar a la biblioteca de Sant Vicenç de Castellet fins a mitjans de juny.

L'Auca del senyor Esteve és una novel·la de l'artista modernista Santiago Rusiñol publicada l'any 1907 i està formada per 27 capítols o fragments. L'obra fa un retrat de la petita burgesia barcelonina, encarnada en una família de botiguers, propietaris de la merceria La Puntual, fundada l'any 1830. Aquesta petita burgesia no evoluciona durant tres generacions, fins que el besnét de la saga i fill del protagonista, en Ramonet, s'enfronta al seu destí i vol renunciar a continuar amb la tradició familiar.

L'Auca del Senyor Esteve mostra els valors de la societat d'aquella època. L'eix temàtic és l'enfrontament entre l'artista i la societat, problemàtica que visqué el mateix autor. El missatge de Rusiñol a propòsit de les

relacions artista-societat és molt clar: el reconeixement recíproc. D'una banda, l'artista (Ramon) ha d'agrair el suport econòmic de la mateixa classe social; de l'altra, el reconeixement crític i conscient de la burgesia (senyor Esteve) d'estar mancada d'una dimensió espiritual, però també d'haver sabut crear les condicions materials per les quals pot florir l'Art professionalment.

La importància històrica d'aquesta obra rau en el fet que Rusiñol va saber esquematitzar i essencialitzar la funció històrica d'una classe social -la burgesia- en el seu moment més àlgid. El lector pot descobrir una sèrie de valors al voltant de la figura del senyor Esteve que al llarg del s. XIX van configurar la filosofia del sentit comú que aquest personatge encarna: seny, mesura, ordre, honradesa, puntualitat, perseverança... El senyor Esteve esdevé símbol de la classe a la qual pertany, la burgesia catalana, de la mateixa manera que Ramonet esdevé símbol de l'artista modernista.

L'Agenda del Vapor

Dissabte 26 de maig

10:00h

Toc de Sirena, inici de la fira

De 10:00 a 21:00h

Mercat de pagès amb productes del Montserratí. Artesans i parades pels carrers i places del centre del poble

Plaça Ajuntament

De 11:00 a 14:00h

Jocs infantils i populars de l'època

Carrer Maria Ginjeres

10:00h

Confrecció d'una Catifa Floral, a càrrec de la Federació de Catifes de Catalunya

Carrer Castellet

10:30h

Actuació de Country Castellet

Escenari Plaça Clau

11:00h

Diana Florejada, a càrrec de la banda Xatop de Canya

Itinerari pels carrers de la fira

12:00h

Tronada i Pregó Inaugural de la Fira a càrrec de Mercè Comes

Escenari Plaça Clau

13:00h

Actuació Centro Cultural Andalus - Tot Dance

Escenari Plaça Clau

De 17:00 a 20:00h

Jocs infantils i populars de l'època

Carrer Maria Ginjeres

17:00h

Ruta de cotxes clàssics, a càrrec de Motor Clàssic Bages

Itinerari. Sortida final del carrer Gran

17:30h

Acte Club Natació Castellet

Escenari Plaça Clau

18:00h

Els Secrets de Mr. Stramboli, a càrrec de la Cia.

Avant. Mr. Stramboli és un fraire molt especial, un xerraire venedor d'elixirs miraculosos que recorre pobles i fires. Petits i grans passen a descobrir els secrets de Mr. Stramboli

18:30h

Vermusic: Concert amb Smooth Trio

Plaça de les Escoles Viles

20:30h

Esquebotada

Humor i teatre al carrer, de com es divertien els santvicentins quan es casava un viuh. Festa i protesta

Plaça Clau - Plaça de les Escoles Viles

22:00h

Vermusic: Concert Tribut a El Último de la Fila

Plaça de les Escoles Viles

Diumenge 27 de maig

10:00h

Toc de Sirena, inici de la fira

De 10:00 a 21:00h

Mercat de pagès amb productes del Montserratí. Artesans i parades pels carrers i places del centre del poble

Plaça Ajuntament

De 11:00 a 14:00h

Jocs infantils i populars de l'època

Carrer Maria Ginjeres

10:15h

Processó cap a Missa, a càrrec de Xatop de Canya

Itinerari. Sortida: Plaça de l'Ajuntament

11:00h

Serenata a càrrec de la Coral de l'Esplai

Plaça de l'Ajuntament

11:30h

Gran Repic de Campanes Seguei d'Autoritats i de Cultura Popular

Itinerari. Sortida: Església Parroquial

L'Agenda del Vapor

12:00h

L'hora del Vermut: teatre, música, màgia... acompanyat d'un bon vermut gratuït
Cafè-Teatre El Coro

Organitzat: Societat Coral l'Estrella

12:00h

El Secreto de Mr. Stromboli, a càrrec de la Cia.
Avalot. Mr. Stromboli és un firaire molt especial, un se-
naire venedor d'elixirs miraculosos que recorre pobles
i fires. Però i grans passos a descobrir els secrets de Mr.
Stromboli

12:30h

Vermut: Concert amb Marc Ríver

Plaça de les Escoles Velles

13:00h

El Secreto de Mr. Stromboli, a càrrec de la Cia.
Avalot. Mr. Stromboli és un firaire molt especial, un se-
naire venedor d'elixirs miraculosos que recorre pobles
i fires. Però i grans passos a descobrir els secrets de Mr.
Stromboli

13:15h

Premis Balcons Florals

Plaça de l'Ajuntament

13:30h

Foto de família històrica. Concentració de tots els
que van vestits de l'època i vulguin un record de
la fira

Plaça de l'Ajuntament

De de 17:00 a 20:00h

Jocs infantils i populars de l'època

Carrer Maria Gimfreres

17:00h

Saritanes amb la Cobla Bellpuig

Plaça de l'Ajuntament

17:00h

Ruta de cotxes clàssics, a càrrec de Motor Clàssic
Rages

Itinerari. Sortida final del carrer Gran

18:00h

El Secreto de Mr. Stromboli, a càrrec de la Cia.
Avalot. Mr. Stromboli és un firaire molt especial, un se-
naire venedor d'elixirs miraculosos que recorre pobles
i fires. Però i grans passos a descobrir els secrets de Mr.
Stromboli

18:30h

Vermut: Concert amb The Lindy Hoppers i Balla-
di amb Bon Hop Swing

Plaça de les Escoles Velles

19:00h

L'Envolat i el Ball de Festa Major,
a càrrec de Xarop de Canya
Amb la participació de la Societat Coral l'Estrella,
Colla de Geganters, Coral Nou Horitzó, Eshart
Dançaire Santvicentí i Entorn produccions

Plaça Clavé

20:15h

Foto de família històrica. Concentració de tots els
que van vestits de l'època i vulguin un record de la
fira

Plaça Clavé

20:30h

Toc de Sirena, final de la fira

Concursos

1r. Concurs de Balcons Florals, organitzat: Ajuntam-
ent de Sant Vicenç de Castellet

6è. Concurs de Vestits d'Època, organitzat: Comissió
Fira del Vapor

10è. Concurs de fotografia Fira del Vapor, organitzat:
Aj. St. Vicenç de Castellet i Foto Art Manresa.

4r. Concurs d'Instagram, organitzat: Comissió Fira
del Vapor

Concurs d'aparadors, organitzat: UBIC

Bases dels concursos a www.firadelvapor.cat

Activitats Permanents

Fels carrers principals

Parades d'artesans, comerç local, oficis antics,
alimentació, passejades amb diligència, entitats
culturals i esportives locals, animació,...

Raucó dels artesans

Matalasset, cristaller, forjador, ceramista...
Amb la col·laboració dels artesans del poble
Plaça Ajuntament, carrer M. Gimfreres

Arimany casa
MATERIAIS PER A LA CONSTRUCCIÓ

HERNANDEZ METÁLICAS
ARQUÉ

Codina
Restaurant

MULTIHOGAR M. PLANELL, SL
grup
carretera

FORN DE PA
CAFETERIA
TITAS
CASTELLET

Montse
INTERIORS

Vetes i Fils

SOLPEY
www.solpey.cat

Can
POSTRES

JL
JORDI
LARGO
FOTÒGRAF

GARAGEPOINT
50
ANIVERSARI
C/ Carretera de Sant Vicenç de Castellet
93 833 10 00 - 608 79 89 08

FARMACIA
El Figueras

POUS

gorsim
C/ Pons, 3
Tel. 93 833 23 62
Sant Vicenç de Castellet

Vega

el racó del
POBLE
CAFETERIA • SUCCATERIA

M'agrada

What's Up?

POLLO

FRUITERIA JOAN

DE DILLUNS A DISSABTE
MATINS de 8:30h a 13:30h
TARDES de 17:00h a 21:00h

El patrimoni gastronòmic de la fira
es manté en les diferents fira però
amb el pas dels anys s'ha anat
perdint i desviant.

Electrodomèstics VALERA
DOMESTIC, S.L.

C/ Gran, 22 - Tel. 93 833 33 73
08295 - SANT VICENÇ DE CASTELLET

Gent de Fira

Els Artesans de la Fira

Enric Berenguer

Totxos naturals en miniatura, cola blanca de fuster, llapis i cartolina. Aquests són els materials que necessita Enric Berenguer per a construir alguna de les seves vistoses creacions. Berenguer és un dels artesans santvicentins que cada any participa en la Fira del Vapor. Ho fa exposant les maquetes de monuments que realitza des de l'any 2008, i entre els quals destaquen els edificis santvicentins de la Torre del Bernat, la Torre Pons, l'ermita de Vallhonesta i la de Castellet. En total, disposa de gairebé vint maquetes acabades, i reconeix que la que li ha costat més ha estat la reproducció a escala reduïda de la Seu de Manresa, que és compon de 13.000 peces.

Berenguer va començar amb aquesta afició perquè una de les seves nenes li va regalar una maqueta. La va fer, i li va agradar. Des d'aleshores ha continuat amb aquest "hobby", fet al punt de dedicar una habitació de casa a les seves creacions que, majoritàriament, són d'estil romànic. L'artista santvicentí explica que dibuixa els plànols de l'edifici basant-se en fotografies, i després fa la maqueta, tota en cartolina. El següent pas ja és treballar amb els totxos i la cola de fuster sobre la maqueta.

Actualment, Berenguer deu ser dels pocs santvicentins que pot vendre, sense sortir de casa, des de la catedral de la Seu d'Urgell al Coliseu de Roma, passant pel monestir de Sant Benet o l'església de Sant Climent de Taüll. El far de Cabrera serà, possiblement, la seva propera obra.

Grup de puntaires

Coixí, fil, hoixets i patrons. Mans destres i mirades atentes assegurades al voltant d'una taula llarga, amb els seus coixins cilíndrics al davant, posats sobre les cames. L'Ana Maria, la Filomena i la Rosa són tres de les puntaires santvicentines que durant la Fira del Vapor exposen mocadors, ventalls, fustards, braçalets, ... i d'altres creacions feses per elles. A través del fil fan autèntiques obres d'art a base de punts.

Totes tres van començar a fer punta de coixí ja de grans, però des de que en van aprendre -unes a Manresa i d'altres al Centre de Cultura Mestra Carme Balldorino han parat de fer punta. Ara ja fa deu anys que treuen al carrer els seus coixins i els seus treballs d'agulla per la Fira del Vapor, i més de vint que organitzen la tradicional Trobada de puntaires per la festa major, juntament amb deu o dotze puntaires més de Sant Vicenç.

Expliquen que no hi troben gaires homes en la tradició dels hoixets, però que "alguns n'hi ha". Com totes les feines artesanes, l'art dels hoixets requereix molta paciència i dedicació, però també destaquen que és un treball manual molt agraït, ja que "un cop aprengut una mica els punts, de seguida surten puntes que fan molta patxoca".

Consenten que actualment fan molts braçalets, perquè són "curiosos, vistosos i molt agradables de fer", i també sabonets per a nens acabats de néixer.

TRULLS
PERRUQUERA

C/ Oriol 10 - 08295 Sant Vicenç de Castellet
Horari: Comulgades - Tel. 93 833 84 30

el Celler

CARTES DE CERVESES NACIONALS I IMPORTACIÓ
TAULES D'EMBOTTITS, FORMAGES I ENTREPANS

C/ GRAN, 26 - Tel. 692 276 579

ben bo!

MENJAR CASOLÀ

Charo
Perruqueria

Carrer 18
Tel. 93 833 31 67
C/ de l'Orri, 18 - Castellet
08295

Capas
& Cafés

Eduardo Peña 55 - 08291 - Sant Vicenç de Castellet
T. 89444048

PABERSOL

Pans especials - Coques

C/ Oriol, 17 - Tel. 93 832 8777

Bar Restaurant

el 33

Carrer Gran, 33
Tel. 93 833 07 13
Sant Vicenç de Castellet

Gent de Fira

Jaume Pujol

La meua especialitat en el món de l'artesania és el metall: fer maquetes sense escalles numèriques. Les faig a la meua manera i imatge, sóc molt autodidacta, i no segueixo cap fórmula matemàtica, tot i que de vegades he de fer números perquè em quadren les peces a l'hora d'encaixar-les. Aquestes peces estan fetes de metall, ferro, planxes i barnilles... que aconsegueixo de les detalleries i contenidors, és a dir, de material reciclat. Després, busco fotos de cotxes i motos antigues, vaixelles, avions i màquines de tren, i les plasmo en la meua imaginació. A partir d'aquí, començo a fer les maquetes, tallar-les, soldar-les, polir-les... i, finalment, dues capes de vernís.

Fa tretze anys que tinc aquesta afició de construir peces de metall. Abans, però, ja havia fet exposicions en fires com les de Terrassa, Espunyola, Collbató, Monistrol, Navàs... i amb l'Engràcia Santiago a la Sala d'actes de l'Ajuntament de Sant Vicenç durant uns quants anys. També havia exposat cada any a l'antiga biblioteca de Sant Vicenç.

L'afició per les maquetes de metall se'm va despertar a partir de la mort del meu pare, que va ser quan vaig començar a fer una màquina de tren de carbó. Vaig treballar de mecànic uns anys i vaig aprendre a soldar. A partir de llavors, vaig sentir unes ganes incontrolables de fer peces sense parar; és com si el meu pare m'ajudés des d'algun lloc.

El que més m'agrada d'aquest hobby és que des de la primera peça fins la darrera, la fabrico jo mateix. Cada peça té la seua dificultat, per això me les estimo a totes per igual, perquè només jo sé les hores, dies, setmanes o anys que m'he passat fent-les, amb afecte, amor i molta passió. Actualment tinc 37 peces fetes i són com els "meus nens".

La meua relació amb la Fira del Vapor ve de la primera Fira sabens Fira de botiguers i artesans, que van començar els botiguers i els comerciants de Sant Vicenç.

M'agradaven més les primeres fires, ja que eren més informals que no pas les actuals. Ara la Fira del Vapor està massa tematitzada, i sembla que sigui propietat de noies uns quants que fan i desfan sense demanar l'opinió als artesans, que des del primer any hem participat i potser sabem millor que ningú el que són aquestes fires.

Joan Avilés

Després de tota una vida entre telers filatures -des dels 13 fins als 65 anys- aquest monistrolenc establert a Sant Vicenç va posar punt final a la seva etapa com a treballador del tèxtil -primer com a aprenent, i posteriorment com a manya i contramestre-, però va continuar en el sector des de la seva nova condició de jubilat. Joan Avilés explica que, quan va deixar de treballar, li va caure el món a sobre, "no sabia què fer", i la seva dona li va donar una idea: "com que saps perfectament com són i com funcionen els telers, per què no proves de fer-ne un per a tu i el tindràs a casa?". Va trigar un any (del 2002 al 2003), i no només ho va aconseguir amb èxit, sinó que poc després en va començar a muntar un altre d'automàtic.

Actualment, Avilés disposa de dos telers reals en miniatura "únics al món. Els he fet sense plànols, sobre la marxa i després de moltes nits sense dormir... però ja han volat per tot Catalunya". Les dues reproduccions en miniatura fetes per Avilés han participat en pràcticament totes les edicions de la Fira del Vapor santvicençina. També s'han desplaçat fins a la Fira Modernista de Terrassa i han estat presents en nombroses fires com ara la d'Olot, Cardener, Castellar del Vallès, Moia, etc... Els telers de Joan Avilés teixeixen per tot Catalunya. Mentre un fa la bandera del Barça, el teler automàtic sargeix una senyera.

Clemente Cañadas

Provinent d'una família de picapedrers de Macael (Almeria), Clemente Cañadas s'ha dedicat tota la vida al sector de la pedra. Ab dotze anys ja treballava com a aprenent amb un escultor d'Almeria. I dos anys més tard va començar a guanyar-se la vida en cantiers catalanes, com a pica-pedrer i com a tallador de marbre, fins que es va jubilar. A Sant Vicenç es poden veure les obres que ha fet desinteressadament per a diversos col·lectius i entitats del municipi, des de la font commemorativa de la Penya Blaugrana -a l'avinguda Secretari Canal, al seu pas pel pont dels catalans-, fins a la placa del monument dels Carreters; l'Avi del Barça de la Penya Blaugrana; diverses restauracions a l'Església de Sant Vicenç; el monument dedicat a la Casa d'Andalusia -entitat que va impulsar l'any 2002 i de la qual n'és el president-; o la pila baptismal de Vallmesta. Cañadas també ha col·laborat com a pica-pedrer en totes les edicions de la Fira del Vapor. Durant aquests dies, Cañadas ensenya a menuts i grans com gravar pedres i lapides, però reconeix que no porta a la Fira peces massa grans, perquè pesen molt i costen de transportar. També explica que té començades dues escultures dedicades a dos dels sectors històricament més importants de Sant Vicenç: el tèxtil i la pedra.

Fotos: Jordi Largo

Espai fotogràfic

Instants de la Fira del Vapor

Gràcies als avenços tecnològics, la fotografia és una eina cada vegada més propera i assequible per a tothom. Diàriament, veiem centenars d'imatges, a través de les xarxes socials i dels mitjans de comunicació més convencionals, que ens acosten al dia a dia de la gent. La Fira del Vapor també ha volgut participar d'aquests moments que conserven grans històries i, durant nou anys, ha organitzat un concurs fotogràfic que ha donat cabuda des d'un retrat familiar fins a un detall del certamen o algun moment d'un espectacle... A continuació, dos professionals santvicentins del sector, Jordi Largo i Víctor López, ens ofereixen la seva visió sobre alguns dels premis fotogràfics de la fira.

Foto: Xavier Salcedo

Foto: Xavier Salcedo

Foto: Albert Hain

Les imatges seleccionades en la categoria local del concurs de fotografia de la Fira del Vapor es caracteritzen per mostrar diferents escenaris d'aquest certamen en aquestes dues edicions.

En general, trobem fotografies d'ambient i, més recentment, fotografies de detall i retrats.

El retoc fotogràfic s'utilitza relativament poc; bàsicament per pujar o baixar el contrast i els nivells de la imatge o bé per baixar o pujar la saturació i per fer alguna lleugera ombra per atraure la mirada cap a la part important de la fotografia.

Amb els anys, es nota que els seus autors comencen a parar més atenció a l'hora de fer la fotografia, captant detalls o bé realitzant una composició que sigui harmònica amb la nostra lectura de les imatges, que va de dalt a baix i d'esquerra a dreta, o bé parant més atenció a l'aspecte visual a l'hora de realitzar la imatge.

Gairebé totes les fotografies són a color, tret de l'última seleccionada que és en blanc i negre, donant un toc de força molt potent, ja que la protagonista de la imatge mira directament als ulls de l'espectador.

La major part de les fotografies són imatges espontànies de la Fira, a excepció d'un poseïll o tres que semblen que siguin posats, sense treure cap mèrit a la tècnica realitzada.

Jordi Largo

Foto: Miquel Capó

Foto: Maria Flores

Foto: Jordi Domercq

Espai fotogràfic

Premis Nacionals

La fotografia es defineix com una imatge creada capturant llum amb una superfície sensible a aquesta, ja sigui una pel·lícula fotosensible o un sensor digital. Aquesta captura de llum conté informació. Una fotografia pot ser que no s'hagi fet amb la intenció de comunicar, però en ofereix un missatge que podem interpretar, i ens dona un gran valor documental.

Aquesta serà la desena edició del concurs fotogràfic de la Fira del Vapor de Sant Vicenç de Caselles, fet que li dona maduresa fotogràfica. Fent un recorregut per a la seva galeria fotogràfica: www.fira-del-vapor.cat/concursos he pogut fer-me una impressió d'aquesta gran fira i m'ha traslladat a aquella època en què està inspirada la fira.

Aquest concurs consta de secció local i nacional. Jo intentaré fer una valoració de la secció nacional.

A aquesta secció hi podem trobar diferents tipus de retrats i instantànies, totes elles de gran qualitat artística i documental.

Podem apreciar diferents tècniques fetes servir, com HDR (High Dynamic Range) que permeten un millor rang dinàmic de lluminàncies entre les zones més clares i les més fosques d'una imatge del que les tècniques d'imatge digital estàndard permeten. La fotografia d'alt rang dinàmic permet obtenir imatges més d'acord a les visualitzades per l'ull humà, i és capaç de distingir detalls en zones amb una diferència d'il·luminació molt superior a la suportada per altres formats com la pel·lícula o els formats d'imatges digital. Aquest rang dinàmic més extens permet a les imatges HDR representar amb més exactitud l'extens rang de nivells d'intensitat trobats en escenes reals.

També podem observar efectes tipus DRAGAN (creat per Andrej Dragan); es caracteritza per un realisme que emfatitza els detalls, realça les ombres i controla les llums altes intentant recrear una pintura, afegeix un gran dramatisme a la imatge.

A la galeria també hi podem observar altres tècniques de conversió a blanc i negre o virats.

Només em queda felicitar als organitzadors, jutges de la federació catalana de fotografia i, per descomptat, a tots els participants, desitjant-los ànims per a participar en properes edicions i a continuar gaudint d'aquesta forma d'expressió artística.

Victor López

Foto: Josep Alcega

Foto: Teresa Llorca

Foto: Blauvelt Sagala

Foto: Santi Bagaria

Foto: Joan Ramon Dista

Foto: Adhara Pineda

10ª edició
FIRA DEL
VAPOR

Sant Vicenç de Castellet

26 i 27 de maig de 2018

Sant Vicenç de Castellet